

Andrzej Purcel

EKSPANSJA DŁAWISZA OKRĄGŁOLISTNEGO (*CELASTRUS ORBICULATUS* THUNB.) NA CENTRALNYM ODCINKU MIĘDZYRZECKIEGO REJONU UMOCNIONEGO

The expansion of Oriental Bittersweet *Celastrus orbiculatus* in the central segment of Międzyrzecz Fortified Zone

ABSTRAKT: Praca omawia ekspansję dławisza okrągłolistnego *Celastrus orbiculatus*, pnącza pochodzącego z Azji, w otoczeniu dawnych schronów bojowych umocnień z okresu II wojny światowej - centralnego odcinka Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego (województwo lubuskie, Polska zachodnia). Na terenie badań *Celastrus orbiculatus* jest gatunkiem w pełni zadomowionym, spontanicznie rozprzestrzeniającym się w zbiorowiskach o charakterze naturalnym.

SŁOWA KLUCZOWE: *Celastrus orbiculatus*, dławisz okrągłolistny, gatunki inwazyjne, gatunki ekspansywne, neofityzacja

ABSTRACT: The present paper discusses the expansion of oriental bittersweet *Celastrus orbiculatus* – an Asiatic vine, in the vicinity of former World War II battle bunkers in the central section of Międzyrzecz Fortified Zone (Lubuskie Province, western Poland). In the research territory *Celastrus orbiculatus* is a fully accommodated species spontaneously expanding in natural communities.

KEY WORDS: *Celastrus orbiculatus*, invasive species, expansive species, neophytization

Wstęp

Dławisz okrągłolistny (*Celastrus orbiculatus* Thunb.) to pnącze z rodziny dławiszowatych (*Celastraceae*), którego zasięg naturalny związany jest z Dalekim Wschodem. Występuje w północno-wschodnich Chinach, Japonii oraz na Półwyspie Koreańskim. Gatunek ten w przeciwieństwie do znacznie rzadziej uprawianego dławisza amerykańskiego (*C. scandens* L.) ma na tegorocznych pędach bocznych nieliczne kwiaty umieszczone w kątach liści. Północnoamerykański *C. scandens* ma kwiaty rozmieszczone w szczytowych wiechach i jest często mylony

z podobnym azjatyckim przybyszem (Mirek et al. 2002, Seneta i Dolatowski 2008). W Stanach Zjednoczonych *C. orbiculatus* jest gatunkiem inwazyjnym, który został introdukowany do północno-wschodniej części Stanów Zjednoczonych w 1860 roku (Harrington et al. 2003, Rehder 1949). W naszym kraju dławisz okrągłolistny jest uznawany za takson uprawiany (Mirek et al. 2002). Szczególnie duże stanowiska tego gatunku zaobserwowano w lasach i zadrzewieniach śródpolnych Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego, w których pnącza miały pełnić rolę roślin maskujących żelbetowe schrony bojowe. W pracy podkreślono fakt